

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА

№

86.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 4-го Ноября.— 1847— Wilno. WTOREK, 4-go Listopada.

ВВУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 23-го Октября.

Высочайшій Рескриптъ,

данный на имя Командира 3-го Пѣхотнаго Корпуса, Генералъ-Адъютанта Графа Ридигера.

Графъ Теодоръ Васильевичъ! Долговременная и усердная служба ваша, ознаменованная подвигами воинской доблести и многими опытами пламеннаго усердія и неуспѣшной дѣятельности на пользу устройство и благосостояніе войскъ, управленію вашему вѣрнѣйшихъ, (братиди на васъ Мое Монаршее благоволеніе. Въ справедливомъ вниманіи къ столь достохвальной службѣ вашей; неоднократно засвидѣтельствованной предъ Мною Главнокомандующимъ Дѣйствующею Арміею, и въ изъявленіе особенной Моей къ вамъ признательности, Указомъ, сего числа, Правительствующему Сенату даннымъ, Я возвелъ васъ въ Графское Россійской Имперіи достоинство. Пребываю къ вамъ на всегда благосклонный.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО
ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано :

НИКОЛАИ.

Въ г. Варшавѣ,

3-го Октября 1847 года.

Его Величество Императоръ Австрійскій, желая ознаменовать благоволеніе свое, за услуги, оказанныя Командиромъ 3-го Пѣхотнаго Корпуса, Генералъ-Адъютантомъ Ридигеромъ, при устройствѣ Краковскихъ дѣлъ по завѣянтіи этого города войсками вѣрнѣйшаго ему Корпуса,—изволилъ пожаловать его Кавалеромъ ордена Св. Леопольда большаго креста 1-й степени, на принятіе косяго Государь Императоръ Всемилостивѣйше соизволилъ: о чемъ Государственный Канцлеръ Иностранныхъ Дѣлъ сообщилъ, 16 го Июля сего года, Главнокомандующему Дѣйствующею Арміею.

— Въ Рижской газетѣ *der Zuschauer* пишутъ о несчастномъ случаѣ, происшедшемъ въ началѣ Сентября, на охотѣ, въ Витебской Губерніи. Велижскій Уздѣльный Предводитель Дворянства, А. Цѣхановскій, былъ убитъ ружейнымъ выстрѣломъ, по неосторожности одного изъ охотниковъ. Обманутый строю шапкою, видѣвшійся изъ-за кустарника, онъ прицѣлился въ нее, и поразилъ Г-на Цѣхановскаго прямо въ голову. Г. Цѣхановскій еще прожилъ нѣсколько дней, и прійдя на минуту въ память, засвидѣтельствовалъ о невинности своего убійцы.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 28-go Października.

NAJWYŻSZY RESKRYPT

do Dowódcy 3-go Korpusu Piechoty, Jenerał-Adjutanta
Hrabi Rüdiger a.

Hrabio Teodorze synu Bazylego! Długoletnia i gorliwa służba wasza, oznaczona czynami wojennego mężstwa i mnogimi dowodami usilnej gorliwości, oraz niezmordowanej czynności na korzyść, uorganizowanie i dobry byt wojsk, dowództwu waszemu poruczanych, zjednały wam MOJE MONARSZE zadowolenie. W słusznym względzie na tak chwalebna służbę waszą, niejednokrotnie zaświadczoną przede MNĄ przez Głównodowodzącego Armią Czynną, i na okazanie szczególniej MOJEJ ku wam wdzięczności, Ukazem pod dniem dzisiejszym do Rządzącego Senatowi wydanym, Wyniosłem was do godności Hrabi Cesarstwa Rosyjskiego. Pozostaję ku wam na zawsze przychylnym.

Na oryginalne własną JEJEGO CESARSKIEJ MOŚCI
ręką podpisano :

NIKOŁAJ.

w Warszawie,

3-go Października 1847 r.

Najjaśniejszy Cesarz Austriacki, chcąc okazać zadowolenie swoje z przysług, wyświadczonych przez Dowódcę 3-go Korpusu Piechoty, Jenerał-Adjutanta Rüdigera, przy urządzeniu spraw Krakowskich po zajęciu tego miasta przez wojska powierzonego mu Korpusu, raczył mianować go Kawalerem orderu św. Leopolda wielkiego krzyża klasy 1-jej, na którego przyjęcie i noszenie JEJEGO CESARSKA MOŚĆ Najmilościwiej zezwolił; o czém Kanclerz Państwa Spraw Zagranicznych zawiadomił pod d. 16 Lipca r. b. Głównodowodzącego Armią Czynną.

— W gazecie Rygskiej *der Zuschauer* donoszą o niezszczęsnym przypadku, zdarzonym w początkach Września, w czasie polowania, w gubernii Witebskiej. Marszałek powiatu Wielizkiego, A. Ciechanowki, zastrzelony został, przez nieostrożność jednego z myśliwych, który, złudzoną będąc czapką szarą, dostrzeżoną za krzakiem, wziął ją na cel i trafił P. Ciechanowskiego w samą głowę. P. Ciechanowski przeżył jeszcze kilka dni, i odzyskawszy na chwilę przytomność, zaświadczył o niewinności swojego zabójcy.

Продолженіе свѣдѣній о дѣйствіяхъ эпидемиче-
ской холеры.

(См. N. 82 Вил. Вѣстн.)

Въ Москвѣ болѣзнь продолжаетъ дѣйствовать, покаместъ, безъ особенной жестокости. Съ 18 Сентября по 13 Октября заболѣло 556, умерло 167.

Въ Симбирской Губерніи болѣзнь съ 29 Сентября, постепенно уменьшаясь, приближается по видимому къ концу.

Въ Казани по 1 Октября болѣзнь еще усиливалась; съ 5 по 30 Сентября заболѣло 608, умерло 332.

Въ Пензенской Губерніи холера дѣйствуетъ вообще слабо; въ нѣкоторыхъ Уѣздахъ она съ первыхъ чиселъ Октября, по видимому, начала прекращаться, въ другимъ же пока еще усиливается. Въ самомъ Г. Пензѣ съ начала эпидеміи по 4 Октября заболѣло 109, умерло 54, а по Уѣздамъ по 4 Октября заболѣло 1,326, умерло 474.

Въ Тамбовѣ, со времени появленія эпидеміи по 5 Октября умерло 143, а по Уѣздамъ по 28 Сентября 684.

Въ Нижегородской Губерніи по 6 Октября всего заболѣло 57, умерло 22.

Въ томъ же слабомъ видѣ болѣзнь существуетъ въ Черниговской, Полтавской и Тульской Губерніяхъ.

Нѣсколько сильнѣе и быстрѣе, эпидемія дѣйствовала въ Орловской Губерніи, гдѣ съ 28 Сентября по 5 Октября заболѣвало въ сутки отъ 31 до 48 человекъ и отъ 44 до 26 умирало. Вообще съ начала эпидеміи въ Орлѣ по 6 Октября заболѣло 1,097, умерло 812; а по Уѣздамъ заболѣло 2,258, умерло 744.

Въ Курскѣ съ начала эпидеміи по 1 Октября заболѣло 1,670, умерло 1,082; а по Уѣздамъ заболѣло 5,180, умерло 1,835.

По Екатеринославской Губерніи холера еще развивается въ трехъ западныхъ Уѣздахъ, тогда какъ въ восточныхъ почти совершенно прекратилась. Въ самомъ Екатеринославѣ съ 5 по 22 Сентября заболѣло всего 50 человекъ, изъ которыхъ 9 умерло. По Уѣздамъ, съ начала эпидеміи по 22 Сентября, заболѣло 8,005 и умерло 2,550.

Въ Кіевѣ болѣзнь начинаетъ развиваться, по видимому, не въ сильной степени. Со времени появленія ея, т. е. съ 23 Сентября по 7 Октября заболѣло всего 76, изъ которыхъ 29 умерло.

Варшава, 6 Ноября.

Государь Императоръ, по представленію Его Свѣтлости Князя Намѣстника Царства, по коему сумма, назначенная для возведенія церкви Св. Карла Боромея въ Варшавѣ, оказалась недостаточною, Всемилостивѣйше пожаловать изволилъ 17,660 руб. 74 коп. сер., т. е. съ суммой, недостававшюю для окончанія сего храма.

— Прибывшій сюда за нѣсколько предъ симъ дней Предсѣдатель Департамента Законовъ Государственнаго Совѣта, Дѣйствительный Тайный Совѣтникъ Графъ *Блудовъ*, отправился въ С. Петербургъ.

Вчера вынуты были слѣдующіе номера Серій Удѣльныхъ Облигацій по займу въ 150 милліоновъ: 127, 138, 323, 326, 362, 401, 440, 576, 724, 1,030, 1,097, 1,121, 1,165, 1,307, 1,397, 1,431, 1,474, 1,612, 2,050, 2,193, 2,322, 2,454, 2,780, 2,800 и 2,993.

4-го числа сего мѣсяца, въ 11 часу по полудни, изъ здѣшней обсерваторіи снова было наблюдаемо *сѣверное сіяніе*, представившееся сначала въ видѣ розовой луны, а потомъ въ 11 часовъ въ видѣ великолѣпныхъ розовыхъ столбовъ безъ бѣлаго лука. Въ 10 часовъ 10 минутъ замѣчена также весьма великолѣпная испаряющаяся звѣзда, которая своимъ блескомъ превосходила свѣтъ Венеры. Она вышла изъ подъ *Пегаса*, пробѣжала *Дельфина* и перемѣнивъ цвѣтъ свой ярко-бѣлый на красный, послѣ 11 секундъ пути, исчезла подъ уровнемъ вблизи звѣзды *Бета Орла*.

Dalszy ciąg wiadomości o postępie epidemicznej cholery
(Ob. N. 82 Kur. Wil.)

W Moskwie epidemia grassuje dotychczas bez szczególnej surowosci. Od 18 Wrzesnia do 13 Pazdziernika zachorowalo 556, umarło 167.

W Gubernii Symbirskiej od 29 Wrzesnia zaczęła się stopniami umniejszać, i jak można wnosić, ma się ku końcowi.

W Kazaniu do 1-go Pazdziernika choroba ta jeszcze się wzmagala; od 5 do 30 Wrzesnia zachorowalo 608, umarło 332.

W Gubernii Penzeńskiej cholera w ogólnosci działa słabo; w niektórych powiatach od 1 Pazdziernika zaczęła ustawać, w innych zaś jeszcze się wzмага. W samem m. Penzie od początku epidemii do 4 Pazdziernika, zachorowalo 109, umarło 54; w powiatach zaś zachorowalo 1,326, umarło 474.

W Tambowie od czasu zjawienia się epidemii do 5 Pazdziernika umarło 143, a w Powiatach do 28 Wrzesnia 684.

W Gubernii Niżegorodzkiej do 6 Pazdziernika w ogóle zachorowalo 54, umarło 22.

W równie słabym stopniu choroba panuje w Gubernii Czernihowskiej, Połtawskiej i Tulskiej.

Nie to silniej epidemia dzialala w Gubernii Orłowskiej, gdzie od 28 Wrzesnia do 5 Pazdziernika, w ciągu doby podlegalo cholercze od 31 do 48, z których od 14 do 26 umieralo. W ogólnosci od początku epidemii do 6 Pazdziernika w Orle zachorowalo 1,097, umarło 812; w Powiatach zaś zachorowalo 2,258, umarło 744.

W Kursku od początku epidemii do 1 Pazdziernika zachorowalo 1,670, umarło 1,082; w Powiatach zaś zachorowalo 5,180, umarło 1,835.

W Gubernii Ekaterynosławskiej choroba jeszcze się rozwija w trzech zachodnich Powiatach, we wschodnich zaś całkiem już ustala. W samem Ekaterynosławiu od 5 do 22 Wrzesnia zachorowalo w ogóle 50, z których 9 umarło. W Powiatach, od początku epidemii do 22 Wrzesnia, zachorowalo 8,005, umarło 2,550.

W Kijowie choroba zaczyna się dopiero rozwijać, jednakże, jak się zdaje nie w silnym stopniu; od czasu jej zjawienia się 29 Wrzesnia do 7 Pazdziernika zachorowalo w ogóle 76, z których 29 umarło.

Warszawa, 6 listopada.

NAJJAŚNIEJSZY PAN przychylając się do przedstawienia J. O. Xiecia Namiestnika Krolestwa, według którego, fundusz przeznaczony na wzniesienie kościoła św. Karola Boromeusza w Warszawie, okazał się niedostatecznym. Najmilosciwiej udzielić raczył rub. sr. 17,660 kop. 74, jako brakujacą sumę do ukończenia pomienionej Świątyni Pańskiej.

— Przybyły tu przed kilku dniami JW. Hrabia *Bludow*, Rzeczywisty Radca Tajny, Prezes Departamentu Prawodawczego Rady Państwa, wyjechał do St. Petersburga.

Wczoraj wylosowane zostały następujące numery Serij Obligacyi Czastkowych z pożyczki 150-milionowej: 127, 138, 323, 326, 362, 401, 440, 576, 724, 1,030, 1,097, 1,121, 1,165, 1,307, 1,397, 1,431, 1,474, 1,612, 2,050, 2,193, 2,322, 2,454, 2,780, 2,800, 2,993.

Doia 1 b. m. między godz. 10 a 14 w wieczór, uważano z tutejszego Obserwatoryum po raz drugi *Zurzę północną*, w początku w postaci lony różowej, a następnie o godz. 11 ej w słupach świetnych różowych bez łuku białego. O godz. 10 minucie 10 postrzeżono tamże gwiazdę spadającą bardzo świetną, która blaskiem swoim przewyższała światło Wenus. Wysła ona z pod *Pegaza*, przebiegła *Delfina*, i zmieniający kolor swój jasno-biały na czerwony, po jednej sekundzie biegu, niedaleko gwiazdy *Beta Orla* pod poziomem znikła.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 25 Октября.

Болѣ сорока членовъ древняго дворянства въ Бранденбургской Мархіи подали Королю Прусскому представленіе, въ которомъ они, „по поводу печальнаго хода совѣщаній соединеннаго сейма, осмѣливаются выразить свои неизмѣнныя чувствованія вѣрности и преданности къ престолу.“ Подписавшіе представленіе приводятъ далѣе, что большинство голосовъ соединеннаго сейма, соображенное съ надлежащаго пути нѣкоторыми ораторами, поступило противъ Короля неблагодарнымъ и порицанія достойнымъ образомъ, именно тѣмъ, что оно касательно учрежденія земскихъ чиновъ ссылалось на прежніе законы и обычаи и протестовало противъ королевской грамматы отъ 3-го Февраля. Но подписавшіеся, съ признательностью принимая королевскій даръ, не хотятъ, чтобы воля большинства сейма замѣнила отеческое правленіе насльдственныхъ Королей. Вотъ королевскій отвѣтъ на этотъ адресъ:

„Чрезвычайно пріятно было моему сердцу найти въ вашемъ адресѣ, отъ 26-го Іюня н. г., выраженіе древнеродоваго, истинно-прусскаго духа, въ противоположность другому духу, не принадлежащему исторіи нашего отечества, который обнаружился — не въ большинствѣ членовъ, какъ вы опасаетесь, но только въ одной партіи послѣдняго соединеннаго сейма. Впрочемъ, слабое сопротивленіе, оказанное этому духу словами и рѣчами въ самомъ собраніи чиновъ, не ввело меня въ заблужденіе на счетъ противорѣчій дѣломъ и правдою, которое оныя нашель въ сердцахъ наибольшей части моихъ вѣрныхъ чиновъ внутри и внѣ залы собранія, и не разрушаетъ моей надежды, что духъ древней германской жизни также научится оружіемъ слова сражаться противъ теорій вѣка. Мое довѣріе къ моему народу и къ чинамъ моей земли столь же твердо нынѣ, по закрытіи сейма, какъ оно было и прежде, до его открытія; по справедливости же, оно еще тверже теперь, потому что вы, для меня столь пріятный адресъ не есть единственный прекрасный плодъ этого довѣрія. Вы справедливо и благородно выразились, сказавъ, что чувство, которое васъ и отцовъ нашихъ толпами влекло на войну за королевскій домъ и отечество, было нѣчто совсѣмъ другое, нежели стремленіе къ увеличенію правъ, что вы слѣдовали тому благороднѣйшему влеченію въ такое время, когда была поводъ послѣдствіемъ на старья, письменныя утвержденныя права, и что такого повода теперь нѣтъ, и что вы болѣе получили, нежели сколько имѣли права требовать. Что мой народъ раздѣляетъ это признаніе — вотъ единственная награда, которой я желаю за мой даръ, и сердечно благодарю васъ за то, что вы съ своей стороны захотѣли заплатить мнѣ долгу вашу.“
Сансуен, 6 Августа 1847 г. *Фридрихъ Вильгельмъ.*

— Король пожаловалъ Вице-Королю Ломбардо Венеціанскому эрцъ-герцогу Райнеру, орденъ Чернаго Ораа.

А в с т р і я.

Вѣна, 28 Октября.

Вчера дворъ переехалъ изъ Шенбрунскаго замка въ столицу.

— Императоръ поручилъ председателю военнаго совѣта распорядиться на счетъ сооруженія надгробнаго памятника въ Венеціи умершему недавно эрцъ герцогу Фридриху, который отличился въ сраженіи близъ Санды.

— По извѣстіямъ изъ Галиціи, въ Тарнопольскомъ округѣ хлѣбъ гниетъ на полѣ, потому что владѣльцы не имѣютъ наличныхъ денегъ для найма работниковъ; сельскіе жители, послѣ изнурительнаго голода, неспособны въ работамъ.

— Въ *Аугсбургской Газетѣ* содержится слѣдующее извѣстіе изъ Вѣны отъ 10 Октября: „7-го н. м. одинъ человекъ умеръ здѣсь въ госпиталѣ отъ азиатской холеры. Надѣются, что подобный случай не возобновится; между тѣмъ приняты самыя строгія мѣры, чтобы воспрепятствовать распространенію болѣзни, еслибы она обнаружилась въ здѣшней столицѣ.“

Трестъ, 16 Октября.

Здѣшній магистратъ уведомилъ старшину еврейской общины, что Императоръ разрѣшилъ Евреямъ селиться въ Истріи и покупать тамъ земли, коимъ не присвоены начальственными привилегіи. Императоръ

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s y a.

Berlin, 25 października.

Przeszło czterdziestu członków starożytnej szlachty w Marchii Brandeburskiej podali do Króla Pruskiego adres, w którym „z powodu smutnego toku obrad Połączonego Sejmu, osmielają się wyrazić swoje niezmiennie uczucia wierności i poświęcenia się dla tronu.“ W dalszym ciągu tegoż adresu, podpisujący go wyrażają: że większość głosów Połączonego Sejmu, zwrócona z powinnej drogi przez niektórych mówców, postąpiła względem Króla niewdziecznie, i w sposób godny nagany, a mianowicie przez to, że w rzeczy ustanowienia Stanów, odwoływała się do uprzednich praw i obietnic, i zaniósła protestacją przeciw królewskiemu patentowi z d. 3 lutego. Przeciwnie, składający adres, z wdzięcznością przyjmując dar królewski, nie chcą bynajmniej, aby wola większości Sejmu zastąpić miała ojcowski rząd dziedzicznych Monarchów. Oto jest odpowiedź Królewska na ten adres:

„Nadzwyczaj przyjemnie było mojemu sercu znaleźć w waszym adresie, z d. 26 czerwca, wyrażenie starożytno-familijnego, prawdziwie Pruskiego ducha, wbrew innemu duchowi, nie należącemu do historyi naszej ojczyzny, który się okazał — nie w większości członków, jak się boicie, ale tylko w jednym stronnictwie ostatniego Połączonego Sejmu. Zresztą, sam nawet słaby opór, stawiony temu duchowi w słowach i mowach w samym zgromadzeniu Stanów, nie wprowadził mnie w błąd, pod względem oporu w czynie i w prawdzie, jaki tenże duch napotkał w sercach większej części moich wiernych Stanów wewnątrz i po za obrębem sali posiedzeń, i nie obala bynajmniej mojej nadziei, że duch starożytnego życia niemieckiego nauczy się także i bronią słowa walczyć przeciwko teoryom wieku. Ufałość moja w mym ludzie i w Stanach mojego kraju, tak jest obecnie mocną, po zamknięciu Sejmu, jak była i uprzednio przed jego otwarciem; w rzeczy zaś samej, ufałość ta jest teraz mocniejsza, gdyż wasz, tak dla mnie przyjemny adres, nie jest jedynym tylko pięknym jej owocem. Szlachetnie się i szlachetnie wyrazili, mówiąc, że uczucie, które was i ojców waszych wiodło tłumem na boje za dom królewski i ojczyznę, było zupełnie czemś innem, niż dążnością do powiększenia swoich przywilejów; żeście byli posłuszni temu najszlachetniejszemu głosowi, w takiej chwili, kiedy był powód odwołania się do dawnych, dyplomatami utwierdzonych prerogatyw; że takiego powodu teraz niema, i żeście więcj otrzymali, niżeli mieli prawo wymagać. Że mój lud podziela to przekonanie — oto jest jedyna nagroda, której pragnąłem za mój dar, i serdecznie dziękuję wam za to, żeście ze swojej strony zapragnęli względem mnie uiścić się z waszego długu. Sans-Souci, 6 sierpnia 1847 r. *Fryderyk Wilhelm.*“

— Król ozdobił Arcy-księcia Rejnera, Wice-Króla Lombardzko-Weneckiego, orderem Orła Czarnego,

A u s t r y a.

Wiedeń, 28 października.

Wczoraj ukończył dwór swoje letnią rezydencją w zamku Schönbrunskim i wrócił do Wiednia.

— Cesarz polecił Prezesowi Rady wojennej, aby kazał wznieść pomnik w Wenecyi zmarłemu niedawno Arcyksięciu Fryderykowi, który się tak znakomicie pod Saidą odznaczył.

— Według wiadomości z Galicyi, zboże w cyrkule Tarnopolskim butwieje na polu, już to z powodu, że właściciele nie mają dosyć gotowizny do najmu robotników, już też i dla tego, że lud wiejski, po tak ciężkim głodzie, nie jest zdolnym do pracy.

— W *Gazecie Augsburskiej* czytamy następną wiadomość z Wiednia, z d. 10 października: „Dnia 7-go tego miesiąca, jeden człowiek umarł tu w szpitalu z cholery azyatyckiej. Jest nadzieja, że się to zdarzenie nie powtórzy; tymczasem przedsięwzięte zostały najściślejsze środki celem zatamowania szerzenia się tej zarazy, jeśli by się w tej stolicy ukazała.“

Tryest, 16 października.

Magistrat tutejszy zawiadomił Starozakonnym osiadac w Istrii i zakupywać ziemie, do których nie są przywiązane przywileje zwierzchnicze. Monarcha wynurzył przy-

изъявил притомъ желаніе, чтобы Евреи основывали тамъ земледѣльскія колоніи, въ чемъ правительство будетъ вспомошествовать имъ.

Краковъ, 20 Октября.

14-го с. м., было публичное засѣданіе юридическаго факультета Ягеллонскаго университета, подъ предѣдательствомъ императорскаго комиссара и настоящаго ректора Иосифа Бродовича; при этомъ случаѣ введены въ должность девять профессоровъ, которые будутъ преподавать въ этомъ факультетѣ. На полный юридическій курсъ назначено четыре года; естественное право, уголовные законы, церковный и гражданскій уставы будутъ преподаваться на Латинскомъ языкѣ, прочіе предметы по Нѣмецки, а французскій кодексъ и гражданскій уставъ и порядокъ судопроизводства, на Польскомъ языкѣ.

Франція.

Парижъ, 26 Октября.

Въ минувшую Субботу принцы Шлезвигъ-Гольштейнъ-Глюксбургскіе представлены были Королю и Королеви Датскимъ посланникомъ, графомъ Мольке. Въ тотъ же день принцы обѣдали у Короля въ Сень-Клу.

Его Величество Король пріѣзжалъ третьяго дня на нѣсколько часовъ въ Парижъ, и того же дня вечеромъ возвратился въ Сень-Клу.

Изъ Мадрита въ Тюльери получено множество депешей съ того времени, какъ Королева Христина возвратилась въ Испанію; изъ разнесшихся слуховъ можно заключать, что положеніе дѣлъ въ Мадридѣ, преимущественно же въ Королевскомъ дворцѣ, не столь благоприятно, какъ въ газетахъ представляютъ. Королева Изабелла приняла свою родительницу весьма хладнокровно, оффиціальное же примиреніе Королевской четы, только видимое и не предвѣщаетъ продолжительной прочности. Утверждаютъ, будто бы Нарваэзъ ожидаетъ только утвержденія Кортесовъ (15 Октября), чтобы потребовать образованія Регенции, которая должна состоять изъ него самаго и его приверженцевъ.

Въ журналѣ *Democratie pacifique* сообщаютъ изъ Германіи за достовѣрное, что князь Меттернихъ совершенно отказался отъ политическихъ дѣлъ.

Въ Таити разнесся слухъ, что Королева Памаре объявила непремѣнное свое желаніе принять католическую вѣру.

Извѣстія о здоровьи маршала Сульта снова неблагоприятны, на прошедшей недѣлѣ собрались въ Суттбергъ члены сего семейства; говорятъ, будто бы тамъ сожгли весьма много бумагъ.

Въ *Gazette de Languedoc* рѣшительно увѣряютъ въ томъ, что въ Нимѣ дѣйствительно открыта была подписка въ пользу Г. Теста; по подпискѣ этой, кончившейся за нѣсколько предъ симъ дней, собрано 90,000 фр.

Почти ежедневно отправляются отсюда молодые медики въ мѣста, гдѣ свирѣпствуетъ холера.

На большихъ дорогахъ во Франціи будутъ построены такъ называемыя походныя казармы, въ коихъ будутъ помѣщаться войска находящіяся въ походахъ.

Въ Тулонѣ носится слухъ, будто одинъ изъ галерныхъ преступниковъ признался въ поджигательствѣ Мурильонскаго казеннаго магазина.

Изъ Марсели пишутъ отъ 22 с. м., что нѣсколько извѣстныхъ торговыхъ домовъ, какъ въ этомъ городѣ, такъ равно въ Ливорно и въ Венеціи, объявили себя несостоятельными.

Во всей Алжиріи господствуетъ спокойствіе. Племя Габаровъ, безпokoившее Маскару, принуждено было оставить эту область. Генералъ Ламорисьеръ возвратился въ Оранъ, а генералъ Бедо въ Константинополь, послѣ совѣщаній въ Алжирѣ съ Его Королевскимъ Высочествомъ генералъ-губернаторомъ. Въ Алжиріи устроенъ монетный дворъ.

Изъ Орана увѣдомляютъ, что Абд-эль-Кадеръ находится на морскомъ берегу, въ двухъ миляхъ отъ испанскаго города Мелильи, съ которыми находится онъ въ непосредственномъ сношеніи.

Изъ Танжера увѣдомляютъ, что мароккскій императоръ узнавъ о назначеніи принца Омальскаго алжирскимъ генералъ-губернаторомъ, хочетъ послать

темъ желаніе, aby Izraelici zajęli się tamże zakładaniem osad rolniczych, w czym im rząd najusilniej pomagać będzie,

Krakow, 20 października.

Dnia 14 b. m. odbyło się posiedzenie publiczne fakultetu prawnego uniwersytetu Jagiellońskiego pod przewodnictwem Cesarzkiego Komissarza i tegorocznego Rektora, Józefa Brodowicza, przyczemъ wprowadzono dziewięciu Professorów, mających wykladać przedmioty w tymże fakultecie. Kurs prawny zakreślono na lat cztery; prawo natury, kryminalne, kanoniczne i kodex cywilny Austriacki, wykladane będą po łacinie, inne przedmioty po Niemiecku, zaś Francuzki kodex cywilny i kodex postępowania po Polsku.

FRANCJA.

Paryż, 26 października.

Zeszyt Soboty Król i Królowa udzielili posłuchanie Xiążtwa Szaleswiko-Holsztyńskiego-Glücksburgskim, których Hr. Moltke, Poseł Duński, miał zaszczyt Monarszej parze przedstawiać. Tegoż samego dnia, pomienieni Xiążęta obiadowali w St. Cloud u Króla.

Król zjechał zawczoraj na kilka godzin do Paryża, a wieczoremъ znowu do St. Cloud powrócić.

Z Madrytu nadejść miało do Tuilleryów mnóstwo poufnych depesz, od czasu jak Królowa Krystyna powróciła do Hiszpanii, i rozchodzą się pogłoski, według których stan rzeczy w Madrycie, a szczególnie w pałacu Królewskim, nie jest weale tak pomyślny, jak go gazety przedstawiają. Królową matkę, przyjąć miała Królowa Izabella bardzo oziębło, a urzędowe pojednanie się pary Królewskiej, ma być tylko pozorne, i nie zapowiada długiej trwałości. Narwaez czekać ma tylko na zebranie się Korteżów (15 listopada), aby zażądać ustanowienia Rejencji, która składać się ma z jego samego i stronników jego.

Dziennik *Democratie pacifique* donosi z Niemiec za rzecz pewną, że Xiążę Metternich usunie się zupełnie z widowni politycznej.

Rozeszła się wieść w Otabiti, że Królowa Pomareh wynurzyła formalne życzenie przejścia na łono kościoła katolickiego.

Wiadomości o zdrowiu Marszałka Soult są znowu nader niepomyślne; w przeszłym tygodniu zebrali się w Soultberg członkowie tej familii, przyczem spalić tam miało bardzo wiele papierów.

Gazette de Languedoc stanowczo zapewnia, że w Nimes rzeczywiście składka dla P. Teste miała miejsce; subskrypcya ukończyła się przed kilku dniami i wynosi 90,000 fr.

Prawie codziennie wyjeżdżają stąd młodzi lekarze do miejsc, gdzie cholera grassuje.

Przy wielkich gościńcach francuzkich mają być zbudowane tak zwane koszary podrózne, w celu mieszczenia w nich wojska podczas przechodu.

W Tulonie krąży pogłoska, że jeden z więźniów przyznał się do podpalenia Mourillonu, tak zwanego magazynu rządowego.

Donoszą z Marsylii pod d. 22 m. b. m., że kilka znakomitych domów, nie tylko w pomienioném mieście, ale nawet w Liworno i w Wenecyi, ogłosiło swoje upadłość.

Gała Algierya używa największej spokojności. Gubarowie, którzy niepokoili prowincyą Maskarę, zostali odparci i do cofnienia się zmuszeni. Jenerał Lamoricière wrócił do Oranu, a Jenerał Bedeau do Konstantyny, po długich naradach, jakie odbywali w Algierze z Xięciem Gubernatorem Jeneralnym. W Algierze urządzoną została mennica.

Donoszą z Oranu, że Abd-ek-Kader stanął obozem tuż przy morzu o dwie mile od hiszpańskiego miasta Mellilli, skąd bezpośrednio przez morze utrzymuje stosunki.

Dowiadujemy się z Tangeru, że Cesarz Marokkański, otrzymawszy wiadomość, że Xiążę Aumale mianowany został Gubernatorem Jeneralnym Algierji, postanowił

старались отыскать для самых враждебных чувств самую мягкую форму. Городъ Базель, который, занимая, по географическому положению, невыгодную середину, и здѣсь колебался туда и сюда, принялъ на себя роль посредника и предложил нарядить комиссію, для переговоровъ съ присутствующими чинами отдѣльной лиги. Консервативный Цугъ и, отчасти, либеральный Сент-Галленъ поддерживали это предложение; но при отобраніи голосовъ не многие были поданы въ его пользу. Предложение Люцерна получило 8 голосовъ, а предложение Цюриха, востановавшего на немедленномъ рѣшеніи, большинство 12½ голосовъ. Люцернъ (Майеръ), со всею краснорѣчивіемъ, но тщетно, пытался согласить сеймъ на 24-хъ-часовую отсрочку, Сеймъ немедленно приступилъ къ выбору представителей союза (по два для каждаго изъ семи кантоновъ отдѣльной лиги): для Люцерна, важнѣйшаго члена, избраны *Неффъ*, изъ Сент-Галлена, и *Бруннеръ*, изъ Золотурн. Говорятъ, прокламацію завтра прочтутъ, обсудятъ, напечатаютъ и тогда, избранные представители, ни мало не медля, отправятся съ нею въ католическіе кантоны.

— Правительственный совѣтъ повелѣлъ: 1) очереднымъ войскамъ и резерву быть каждую минуту готовыми для выполнения своихъ обязанностей; 2) все способные къ оружію жители отъ 21 года до 39 лѣтъ включительно, непринадлежащіе къ очереди или резерву, должны быть раздѣлены на 28 баталіоновъ земскаго ополченія и составить изъ среды своей соответственное число стѣловыхъ ротъ. Такимъ образомъ, Бернскій Кантонъ вскорѣ будетъ имѣть болѣе 50 баталіоновъ очередныхъ войскъ, резерва и милиціи, или около 50,000 человекъ подъ ружьемъ.

— Военныя силы Цюрихскаго кантона полагаютъ въ 15,000 чел.

24 Октября.

20-го числа происходило второе засѣданіе сейма въ коемъ, по большинству 12 радикальныхъ голосовъ одобрена была прокламація къ жителямъ семи католическихъ кантоновъ отдѣльной лиги. Сегодня получено здѣсь извѣстіе о принятіи этими кантонами отпавленныхъ къ нимъ сеймомъ представителей. Въ Люцернѣ ихъ приняли съ уваженіемъ, у дверей ихъ квартиръ поставлены были почетные караулы, но канторальное правительство воспретило имъ имѣть какія либо сношенія какъ съ малымъ такъ и большимъ городскими совѣтами, а равно и само не приняло отъ нихъ предложеній и сеймовой прокламаціи, утверждая, что все такого рода дѣла предоставлены однажды навсегда депутату союзнаго сейма, который одинъ лишь, какъ законный представитель кантона, можетъ по нимъ дѣлать рѣшительныя постановленія. Примеру Люцерна послѣдовали также и другіе кантоны отдѣльной лиги, такъ что мѣру примиренія, опредѣленную на первомъ засѣданіи сейма, можно считать совершенно напрасною. Въ слѣдствіе сего, сеймъ совершилъ сегодня чрезвычайное, тайное засѣданіе. Завтра ожидаютъ возвращенія отпавленныхъ представителей, а черезъ три дня, и ни какъ не долѣе 27 числа, сеймъ окончателно рѣшитъ дѣло относительно мира или междоусобной войны. Между тѣмъ здѣсь, въ Бернѣ, дѣлаютъ большія приготовленія къ немедленному началу непріятельскихъ мѣръ. Вновь избранный начальникъ вооруженной силы 12-ти радикальныхъ кантоновъ, полковникъ Дюфуръ, прибылъ вчера въ Бернъ. Войска кантона состоятъ изъ 10 бригадъ и 5 дивизій. Охзенбейнъ остается президентомъ союзнаго военнаго совѣта. Гг. Дюфуръ, Фрей-Герозъ и Охзенбейнъ образуютъ такимъ образомъ *триумвиратъ*, подлежащую исполненію воецныхъ постановленій сейма.

— Въ „Католической Газетѣ“ пишутъ, что многія женщины предложили сопутствовать войскамъ для завѣдыванія провіантомъ и смотрѣнія за ранеными.

— По письмамъ изъ Женевы, на тамошней швейцарской границѣ собираются французскія войска, изъ которыхъ уже нѣкоторые отряды вступили въ Эвъ и Вернетъ, такъ-что въ Женевѣ начинаютъ обнаруживаться опасенія. Потому-то тамошнее правитель-ство изъ предосторожности и для защиты кантона повелѣло одной части милиціи собраться въ городъ, а другой стать пикетами на французской границѣ. Сейчасъ получено извѣстіе, что австрійскимъ войскамъ въ Форальбергѣ предписано занять посты на швейцарской границѣ, и что брегенское военное началь-

наинеприязнѣйшихъ учудъ, вынелезъ какъ наглагоднѣй-шаю форму высловленія. Базылеа Мѣсто, которе, какъ подъ взглядомъ географическаго положенія занимаетъ некорыстнаго сродекъ, такъ тежъ и тутажъ хвѣало себѣ между једнаю и другаю стронаю, и наконецъ бѣорачъ на себѣ ролю посрединка, вѣносло, абы Сеймъ вѣзначылъ Комиссію дла укладовъ зъ обѣенными членками Oddzielnej Ligi Консервационныя Zug и въ чѣсти либераловъ Kanton St. Gallen, поперялы теу вѣносек; атоли пры збѣираниу глосовъ не вѣле ошвѣдчыло себѣ за нимъ. Вѣносек Поста Lucerny мѣалъ за собою 8 глосовъ; вѣносек заъ Kantonu Zürich, взглядомъ выданія одезвы и высланія Пословъ до Kantonovъ Oddzielnej Ligi, отчымаъ вѣкшосе 12½ глосовъ. Надаремне Поселъ Lucerny, P. Meyer, усѣловалъ саю мочю вѣновы, склониъ прынај-мнѣе згромадженіе до 24 ro godzinnęj zwłoki. Сеймъ бо вѣмъ прыстачилъ натечемѣаст до выбранія репрезентантовъ Związku (по двохъ до каждого зъ siedmiu Kantonovъ Oddzielnej Ligi). До Kantonu Lucerny, jako najwazniejszego мѣеца, выбраніа са PP. *Nyff*, z St. Gallen, и *Brunner*, z Solothurny. Co do одезвы— мовіа, że та јужъ јутро бѣдзіе улозона, одечытана на Сеймѣ, roztrząsniona и wydrukowana, а вѣвчасъ выбраніа репрезентанеи, не zwłoczacъ chwili, udadzą się z nią do Katoickich Kantonovъ.

— Rada rządząca zalecił: 1) aby wojska będące na kolei i odwodowe w każdej chwili były gotowe do pełnienia swoich obowiązków; wszyscy zdolni do broni mieszkańcy, od 21—39 lat wieku włącznie, nie należący do kolei lub do wojska odwodowego, mają być rozdzieleni na 28 batalionów milicyi i utworzyć z pomiędzy siebie odpowiednią ilość rot strzeleckich. Tym sposobem, Kanton Berneński będzie wkrótce miał przeszło 50 batalionów wojsk kolejowych, odwodowych i milicyi, czyli razem około 50,000 ludzi pod bronią.

— Siły wojenne Kantonu Zürich, liczą na 15,000 ludzi.

Dnia 24 października

Dnia 20 odbywało się drugie posiedzenie Sejmu, na którym, większością 12-stu radykalnychъ голосовъ, przyjęta została одезва до mieszkańców siedmiu Katoickich Kantonovъ Oddzielnej Ligi. Dziś otrzymano tu wiadomości o przyjęciu przez też Kantonу, wysłanych do nich репрезентантовъ od Sejmu. W Lucernie przyjęto ich z uszanowaniem, u drzwi ich помieszkania postawiono honorowe strażе, ale rząd Kantonalny wzbronil im wszelkich stosunkovъ równie z Wałą jako i Wielką Radą Miejską ani też sam nie przyjął od nich przełożen і одезвы Sejmowej, twierdząc, iż wszystkie tego rodzaju interesa poruczone są raz na zawsze Deputowanemu na Sejm Związkowy, który sam przeto, jako prawny Reprezentant Kantonu, może o nich ostatecznie stanowić. Przykład Lucerny naśladowały też inne Kantonу Oddzielnej Ligi, tak, że srodek pojednania, uchwalony na pierwszymъ posiedzeniu Sejmu, można uważać całkiem za daremny. W skutek tego, Sejm złożył dzisiaj nadzwyczajne posiedzenie tajne. Jutro spodziewają się powrotu wysłanych Reprezentantovъ, a pojutrze, lub najdalej d. 27, Sejm postanowi ostatecznie względem pokoju lub wojny domowej. Tymczasem w Bernie, czynią wszelkie przygotowania do niezwłocznego rozpoczęcia krokovъ nieprzyjacielskich. Nowo-obrany naczelnik siły brojącej 12-stu radykalnychъ Kantonovъ, sędziwy Półkownik *Dufour*, przybył wczoraj do Bernu. Wojska Kantonu podzielone są na 10 brygad i 5 dywizji. *Ochsenbein* pozostaje Prezesem Związkowej Wojennej Rady; on, *Dufour* i *Frei-Herose*, tworzą tym sposobem *triumvirat*, mający czuwać nad wykonaniem wojennychъ postanowien Sejmu.

— W *Gazecie Katoickiej* piszą, iż wiele kobiet w Kantonach Oddzielnej Ligi oświadczyły chęć iść razem z wojskiem, w celu zawiadywania żywnością i opatrywania ranionych.

— Podług listovъ z Genewy, na tatecznej granicy Szwajcarskiej zgromadzają się wojska francuzkie, których nowe oddziały weszły już do Aix i do Vernet, w skutek czego w Genewie panuje powszechna obawa. Przez ostryżność wіe i dla obrony Kantonu, rząd rozkazał једnej чѣсти milicyi zebrać się w мѣеіе, а drugiej utrzymywacъ pikiety na granicy francuzkiej.— Z drugiej strony odebrano tu także wiadomosć, że wojska austriackie w Vorarlbergu, otrzymały rozkaz wystapicъ na granicę Szwajcarską, i że wojenna zwierzchnosć w Bregenz, posłala rozkazy do Bludenz i Feldkirch, aby znajdujące się tam baterye po-

ство послало въ Блуденцъ и Фельдкирхъ повелѣніе, — таманніи полевья батареи держать въ готовности, чтобы онѣ по первому приказу могли присоединиться къ назначеннымъ отрядамъ войскъ.

СѢВ. АМЕР. СОЕД. ШТАТЫ.
Нью-Йоркъ, 1 Октября.

Въ здѣшнихъ газетахъ сообщаютъ важное извѣстіе о взятіи столицы Мексики американскими войсками, подъ начальствомъ генерала Скотта. Извѣстія изъ Мексики доходятъ до 9-го Сентября. Мирныя предложенія американскаго комиссара, Г. Триста, были отринуты Мексиканскимъ правительствомъ, и 8-го Сентября начались непріязненные дѣйствія. Г. Тристъ отказался въ своихъ предложеніяхъ отъ всякаго вознагражденія за военныя издержки, и даже обезпечилъ Союзу отъ 15 ти до 20 ти милліоновъ долларовъ за уступку всей верхней Калифорніи, но переговоры прервались въ слѣдствіе требованій его касательно Техасской границы, ибо Мексиканцы объявили, что они не уступятъ ни шага земли на западной сторонѣ рѣки Нуэсесъ. Г. Тристъ требовалъ 45-ти дней, чтобы испросить инструкцій, но Мексиканцы согласились обождать только пять дней. На пятый день (7-го Сентября), Сантана написалъ письмо къ генералу Скотту, и обвинялъ его, подъ ничтожнымъ предлогомъ, въ нарушеніи перемирія. Генералъ Скоттъ отправилъ подобнымъ же обвиненіемъ 8-го, послѣ полудня, нѣсколько сотъ человекъ изъ армии Скотта были посланы для нападенія на Чапулепро, гдѣ они нашли сильный отрядъ лучшихъ непріятельскихъ войскъ. Послѣдовала жаркая стычка, въ которой Мексиканцы, какъ обыкновенно, были разбиты. Генералъ Леонъ, командовавшій Мексиканскимъ отрядомъ, былъ раненъ въ этомъ дѣлѣ, а генералъ Бальдерисъ убитъ національною гвардією. Американцы понесли очень малую потерю. Губернаторъ города Мексико, генералъ Геррера, издалъ прокламацію, или манифестъ, въ которомъ совѣтуетъ гражданамъ, мужчинамъ, женщинамъ и дѣтямъ, собрать камни на крышахъ домовъ, чтобы осыпать ими Американцевъ, когда они вступятъ въ городъ.

По донесеніямъ изъ Мексики, отъ 19-го Сентября, американскія войска, совершенно овладѣли столицею. Въ предшествовавшіе бои потеря въ людяхъ была очень значительна. Американцы проложивъ себѣ путь въ столицу двумя побѣдами въ двухъ кровопролитныхъ сраженіяхъ, должны были брать съ бою каждый шагъ земли въ улицахъ. Они сами показываютъ свою потерю въ 1,000 человекъ, между тѣмъ какъ противники ихъ пишутъ, что Американцы лишились 4,000. Съ Мексиканской стороны былъ убитъ генералъ Браво и раненъ Сантана; говорятъ, пали также американскіе генералы—Смитъ, Пилю и Вортъ, но это требуетъ подтвержденія.

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 6 Октября.

Состояніе общественнаго здоровья въ здѣшней столицѣ совершенно удовлетворительно.

— На счетъ прекращенія недоразумѣній съ Грецією, еще донинѣ ничего не извѣстно; торговля отъ этого много страдаетъ.

— Празднества, по случаю обрѣзанія сыновей Султана, уже окончились.

— Доставленные сюда курдскіе начальники уже приговорены—Бердханъ-Бей къ изгнанію въ Кавдію, а Махмудъ-Бей въ Силистрию.

lowe, były w pogotowiu, do połączenia się, za pierwszym następnym rozkazem, z przeznaczonym ku temu oddziałem.

STANY-ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁNOCNÉJ.

Nowy-York, 1 października.

Gazety tutejsze zawierają dziś ważną wiadomość, o zajęciu stolicy Meksyku przez wojska amerykańskie, pod Jeneralem Scott. Wiadomości z Meksyku dochodzą do dnia 9 września. Po odrzuceniu przez rząd Meksykański propozycji Kommissarza Amerykańskiego, P. Trist, rozpoczęły się kroki nieprzyjacielskie d 8 września. Propozycje P. Trista zrzekały się wszelkiego wynagrodzenia za koszta wojenne, a nawet zapewniały Meksykowi, za odstąpienie Unii całej wyższej Kalifornii, 15 do 20 milionów dollarów; ale układy rozbiły się o jego żądania względem linii granicznej Texasu, gdyż Meksykianie oświadczyli, że ani pięćdziesiąt dni czasu, dla otrzymania nowych instrukcyj; ale Meksykianie oświadczyli, że tylko na 5 dni zezwolic mogą. Dnia piątego (7 września) Santana napisał do Jenerala Scott, obwiniając go pod błahemi pozorami o zerwanie zawieszenia broni. Jenerał Scott odpowiedział podobnymże obwinieniem nawzajem. Dnia 8-go po południu, kilkaset ludzi z armii Scotta wysłano dla uderzenia na Chapullepro, gdzie zastali znaczny oddział wojska meksykańskiego. Stoczono żwawą potyczkę, w której Meksykianie, jak zwykle, zostali pobici. Jenerał Leon, dowodzący armią meksykańską, został raniony, a Jenerał Bolderis przez gwardyę narodową zabity. Strata Amerykanów była bardzo mała. Gubernator m. Meksyku, Jenerał Herrera, wydał odezwę, w której zaleca mieszkańcom, mężczyznom, kobietom i dzieciom, aby zносили kamienie na dachy domów, i rzucali niemi na Amerykanów, gdyby do miasta wkroczyć mieli.

Mimo to, według ostatnich wiadomości z Meksyku, z d. 19 września, wojska amerykańskie były już całkiem panami tej stolicy; atoli strata ludzi w poprzedzających to zajęcia bitwach, miała być bardzo znaczną. Amerykanie, utworawszy sobie dwie drogi do miasta, odniesieniem dwóch krwawych zwycięstw, każdy jeszcze krok na ulicach drogo okupywać musieli, i jak sami podają, utracić mieli 1,000 ludzi, Meksykianie zaś obliczają tę stratę na 4,000 ludzi. Ze strony Meksykanów poległ Jenerał Bravo, a sam Santana jest raniony; ze strony Amerykanów poległ Jenerałowie: Smith, Pillow i Worth, ale wiadomość ta potrzebuje jeszcze potwierdzenia.

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 5 października.

Stan zdrowia tutejszej stolicy jest zupełnie zaspokajający.

— Dotychczas nie jest wiadomo, jakim sposobem załatwione będą nieporozumienia z Grecyą, z powodu których wiele także cierpi nasz handel.

— Zabawy z powodu obrzezania synów Sultana już się ukończyły.

— Przyprawdzeni tu naczelnicy Kurdyjscy zostali już osadzeni. Berdhan-Bej skazany jest na wygnanie do Kadyi, a Mahmud Bej do Silistrii.

одного из сановников своих, чтобы приветствовать Его Высочество. В Танжеръ уже дѣлаютъ приготовления къ о правленію этого сановника. Утверждаютъ, что императоръ мароккскій проситъ у Франціи не войскъ, но оружія и военныхъ снарядовъ.

28 Октября.

Король прибылъ вчера изъ Сентъ-Клу въ Парижъ, и, въ тронной залѣ, принималъ въ аудиенціи всѣхъ членовъ дипломатическаго корпуса, послѣ чего председательствовалъ въ совѣтѣ министровъ, а вечеромъ снова отправился въ Сентъ-Клу.

— Въ *Gazette de France* утверждаютъ, что на сихъ дняхъ весь дворъ Королевы Христіны отправится въ Мадридъ, и что по этому можно полагать, что Е. В. долѣе, чѣмъ предполагали, пробудетъ въ Испаніи.

— Французскій флотъ въ Средиземномъ морѣ займетъ три поста: близъ Генуи, при Специи и близъ Порто Феррайо. Принцъ Жуэвильскій отправится въ Чивита-Веккія.

— Въ газетѣ *Droit* пишутъ: „Въ послѣднихъ числахъ носились разные слухи о послѣдствіяхъ дѣла герцога Пралена, преимущественно же относительно дѣвицы Люзи, которая все еще состоитъ въ заключеніи въ Консіержери. Мы можемъ съ достоинствомъ сообщить, что ничего еще рѣшительнаго не открыто по сему предмету, и что только въ послѣднихъ числахъ отправлена въ разные мѣста сабадвенная комиссія, для повѣрки нѣкоторыхъ показаній дѣвицы Люзи. Дояныи однако нѣтъ никакого достаточнаго повода къ предаціи ее суду.“

— Въ одномъ изъ журналовъ помѣщенъ слѣдующій разсказъ буквально взятый изъ книги, напечатанной въ 1789 году, подъ заглавіемъ: *Correspondance interceptée*, 1-го Мая 1784. Сообщаю вамъ трогательное происшествіе, свидѣтельствующее о пламенной любви герцога Шуазеля (Пралена) къ достойной его супругѣ. Герцогиня занемогла кокою-то неизвѣстною опасною болѣзнію; всѣ врачи отказались спасти ее; она скончалась. Готовились опустить гробъ въ могилу. Герцогъ хотѣлъ взглянуть на жену свою въ послѣдній разъ, и, преодолевъ усилія друзей своихъ, бросился на бездыханный трупъ. „Жена, жена моя!“ восклицалъ онъ; водами, поцѣлуями, горячими слезами онъ дѣйствительно возвратилъ ей жизнь. Она очнулась, она выздоровѣла. Весь городъ, въ сію минуту, празднуетъ торжество любви суицидической.“ — Какая ужасная разниа съ тѣмъ, что нынѣ происходитъ въ семействѣ герцога Шуазель-Праленъ!

— Въ письмѣ изъ Парижа, напечатанномъ въ *Augsбургской Газетѣ*, сказано: „Такое происшествіе, каково умерщвленіе герцогини Праленъ, во всякомъ случаѣ произвело бы безъ сомнѣнія самое сильное впечатлѣніе въ Парижѣ, но въ настоящую минуту оно получаетъ еще болѣе важный вѣсъ по поводу особеннаго состоянія высшаго класса парижскаго общества. Нынѣ во Франціи, преимущественно же въ Парижѣ, происходитъ что-то особенное: тѣ, кои находятся въ самомъ верхнемъ ряду общества, дѣлаютъ все что могутъ, чтобы спуститься ниже, тогда какъ стоящіе въ низу, всѣми силами стараются взобраться на высшія ступени. Въ самомъ избранномъ обществѣ хотятъ подражать тону низшаго класса; — это настоящая мода. Знатнѣйшія дамы ходятъ гулять въ *Mabile*, чтобы перенять отъ гризетокъ искусство нравиться мужчинамъ, и чѣмъ болѣе онѣ сдѣлаются похожими на нихъ, тѣмъ и лучше. Но не только въ *Mabile* можно выучиться сему новоизобрѣтенному искусству; его правила находятся въ послѣднихъ строкахъ всякой газеты, т. е. въ *Фельетонѣ*. Тамъ можно усвоить себѣ языкъ воровъ и вѣтлываго рода сводочи, насмотрѣться на отвратительныя картины, заимствованныя у самыхъ позорныхъ негодяевъ. Гг. Еженъ Сю, Ф. Сулье, А. Дюма — нынѣ идолы высшаго общества. Герцогъ Рудольфъ и Цвѣтъ Маріи (*Fleur de Marie*) составляютъ, по господствующей модѣ, образцы прекраснаго и высокаго. Театры стремятся по тому же направленію; доказательствомъ сего *Ветошникъ* г-на Феликса Піэ. Что изъ всего этого можетъ заключить большинство народа? Человѣкъ принадлежащій къ низшему классу сначала весьма удивляется, замѣтивъ, что важный вельможа беретъ съ него образецъ, но окончивъ тѣмъ убѣдиться, что классъ, къ которому онъ принадлежитъ, достоинъ чего либо болѣе, сравнительно съ высшимъ обществомъ. Въ *Ветошникѣ*, писѣ г-на Піэ, всякій изъ дѣйствующихъ лицъ хорошо одѣтый, есть преступникъ

выслать одного изъ своихъ наиболѣе значительныхъ офицеровъ, для повѣданія Хіеція. Въ Танжерѣ уже сдѣлали приготовления до выписки этого посланнаго. Цесарь Марокканскій проситъ Францію не о помощи въ силѣ зброющей, але о броуіі запасы военнаго.

Дня 28 паждзиернака.

Крѳль прнзпыѳъ знову замезоразъ з Ст. Сloud до Парызъ, удзиелалъ в сали тронowej послуханіе всыткымъ чзлонкомъ Сіала Дыпломатызчезного, настѣпуюне прзводнлчылъ Радзле Мннстрѳв, а влечоремъ одзехалъ знову до Ст. Сloud.

— *Gazette de France* утрzymuje, że przedъ kllku dnaml салы двѳръ Крѳлowej Крызтыны wyzעהалъ до Мадрыту, z чезego можна вносіе, że Monarchlnl та dлуzысъ в столлcy Hlzspанll — zabawll.

— Flota francuzka на морзу Срѳдземномъ, займе trzy stanowlска; czѳсць jѳj jedna стаѳъ бѳdzie w Genul, druga w Spezzl, а trzecla w Porto-Ferrarllo. Хlаzъ Joinvllle уда слѳ до portu Civitavecchllo.

— Дзлennk *Droit* плзе: „W оsатnлch dnлch облгезы рѳzне влелсл о wypadku справы Хlецlа Prasllna, а мlановвлце wzglѳdem Panny dѳ Лузы, kтѳra чlагль jeszcze uwлeзlnа jest w Gouclergerle. Моzemy donlссъ z певносlа, że nle jeszcze w тylн прзедмlоцlе stanowczѳ ukѳнчезонѳm nlo jest, l zѳ doplсero w оsатnлch dnлch Komlсsыа lоstrукеыуа wysлana zostala w рѳzне мlеjsca, dla справдzenia нlеkѳtrych zezнанъ Panny de Лузы. Dotаd jednаkzѳ нlеma жадного dostatecznego powѳdu do zapѳzwania jѳj прzed Sаd Asslzѳw.

— J. den z dzlennlkѳw Parызkllch умlесllл настѣпуючы wyzעהъ z хlаzкl друкѳванѳj w roku 1789, подъ тylеmъ: *Correspondance interceptѳe*: „1 Maja 1784, Donoszę cl wzruзajаce zdarzenle, swlаdczаce о plѳmlemlnej mllѳсl Хlецlа Choiseula de Praslln, ku dostуpѳj swojej małzѳnce. Хlеzъna wpaдla w jakаsъ нlеbezпечeznа chorѳbѳ; lеkarze ja odstaplл — умarlа. Juзъ mlanѳ spuszczаcъ trumfѳо do mogllл, gдy Хlаzъ, chocъ razъ jeszcze огlаdаcъ ukѳччана swа zѳnѳ, pomlmo odradzania прызяцlѳл, kаzалъ otwѳrzycъ wleko, l w unлесlенlу жалу rzucll сlа на martwe zwlѳkl. „O zѳnѳ! zѳnѳ moja!“ nle прzestawaлъ woлaсъ, саlуjаcъ прызlеmъ l oblewajаcъ gorаcемl лzамl twarzъ jѳj l rѳce; аzъ nakѳнlеcъ, jakby cudѳwnа lсh mocа, obudzlъ w nлeј ruch, czucie l nakѳнlеcъ зычle. Хlеzъna сlа прzехудzlла z letargu l całklemъ wyздrowlала. Саlе мlасто w тѳj chwlll zajѳtѳ jest odлlанlемъ urocызstego hoдlу czel takъ wzѳorowej mllѳсl małzѳnslkѳj.“ — Co za прzeraзajаcа sprzecznoсъ, z тѳmъ, со slа stаlo niedawno w тѳjzѳ rodzinl Хlаzатъ Choiseul-Praslln!

— W llсlе z Parызъ do *Gazety Augsbургskѳj*, czytamy со nastѣпуje: „Takl wypadekъ, jaklмъ jest zamordowanie Хlеzъny de Praslln, w kaзdymъ czaslе справlly bezwаtlпенlа najwлeкzе wraзѳенlе w Parызу, ale w obecnѳj chwlll nablera onъ wлeкzego jeszcze znaczenia, z powѳdu szczegѳlnego pѳlѳzenia wyzszыch warstwъ spѳczeznoсl Parызkѳj. Dzlеje slа teraz we Францyl, а szczegѳlnlеj w Parызу, сѳs nader osoblwlwego; cl, со stѳjа u сзczytu skali towarzyszklѳj, czыnlа wssыtко со mogа аzеby zejсъ na dѳl, podczаsъ kledy cl со sа u doлу, прnа slа wssылkleml slлmаml на wyzше sзeczеblе. Modа jest dzlszaj w sferachъ najwыzszыchъ, nasлadowаcъ tonъ nлeзszѳj klasy. Wllklе damy idą na bale *Mabile*, ucызъ slа od gryzетekъ sztуkl podѳbana slа mѳzсыzynomъ, l lмъ wлeкzѳj zblлzа slа do gmlnu, тѳmъ лепlеj. Ale nle tylko w *Mabile* можна slа wywлeзыcъ w тѳj nowowызwѳлонѳj sztуce; zaslа dy jѳj znajdujа slа u doлу kaзdѳj газety, w Felzetonlе. Tamъ to mozemy sobie прызswѳlсъ jеzыkъ zlodzлeјѳw l opryszкѳw wssылkleml rodzaju, прызpatrzyсъ slа bezечnymъ obrazѳmъ, wzлeтymъ w klassachъ najplugawszыchъ spѳczeznѳstwa. PP. Eugenlusz Suo, F. Soullѳ, A. Dumas, sа dzlsъ wyrocznlaml wyzszego towarzysztwа. Хlаzъ Rodolfъ l Kwlatъ Maryl (*Fleur de Marie*), sа to, wedлугъ panujаcѳj mody, тpyръ плѳknego l wznлсlegѳ. Teatra dаzа w тлmъzѳ клеrѳку; swlаdklemъ *Galganlarzъ*, (*Chiffonier*) P. Felixa Pyat. Co z тѳgo wssылklegѳ moжа wлeлсъ massy? Czлѳwlеkъ z gmlnu jest naprzѳdъ wлeлсъ zadzлwlony, wldzаcъ, że wleklъ pan blerze z nлego wzory, ale kѳнчezy на прzекѳнлнlу, że klassа do kтѳrѳj налеzы, warta сѳs wлeкzѳj nлzъ wyzше towarzysztwѳ. W *Galganlarzъ*, sztуce pana Pyat, kaзdы, z оsѳбъ grajаcыchъ, добrze ubраны, jest zbroдlеnъ lub прызnajmnlеj ѳotr wлerutny; прzечlवलнe лудzle w lаchmanachъ, moжa тѳmъ wлeкzѳj uczуcъ szlаchetnychъ, lмъ bardzлeј sа obdarecl; samъ *Galganlarzъ* jest тyрѳmъ poczлwlwego czлѳwlеkа. Lаtwѳ sobie wyobrazllсъ, jakl wplywъ podobna лlтература musl wywлeрaсъ на obyczaje l myslенlе ogѳlне. Лудzлe uczeлnl w klassъ nлeзszыchъ, nawыkajа patrzecъ z pogarda на

или по крайней мѣрѣ настоящий негодяй; напротивъ люди въ рубищахъ, чѣмъ оборванѣе, тѣмъ благороднѣе; самъ Венотникъ составляетъ образецъ честнаго чело-вѣка. Легко себѣ представить, какое вліяніе должна производить такая литература на нравственность и об-разъ мыслей общества. Честные люди низшихъ клас-совъ пріучаются смотрѣть съ презрѣніемъ на высшія классы, тогда какъ испорченная часть почитаетъ себя оправданною и даже поощряемою къ своимъ злодѣя-ніямъ. При такомъ положеніи вещей всякій пойметъ, что умерщвленіе герцогини Праленъ, составляетъ со-бытіе, имѣющее политическое и общественное значе-ніе. Чернь находитъ въ немъ новое доказательство для поддержанія дурнаго мнѣнія, которое она соста-вила о дворянахъ, старается возложить на нихъ ответ-ственность за отдѣльное преступленіе, и сію общую ответственность распространяетъ даже на самую вер-ховную сферу.“

А н г л и я .

Лондонъ, 25 Октября.

Министры оказали наконецъ содѣйствіе торго-вому сословию. Сегодня английскій банкъ объявилъ, что будетъ выдавать соуды подъ залогъ векселей и кредитныхъ нотъ по восьми процентовъ со ста. Это постановленіе банка состоялось подъ вліяніемъ мини-стровъ.

— Сэръ Робертъ Пиль возвратился вчера вечеромъ изъ загороднаго своего дома въ Лондонъ; вслѣдъ за тѣмъ посѣтилъ его канцлеръ казначейства. Оба са-новника бесѣдовали до полуночи. Сегодня утромъ прибылъ лордъ Джонъ Россель изъ Ричмодъ-Парка и тотъ же часъ имѣлъ продолжительное совѣщаніе съ канцлеромъ казначейства въ его отели. Сэръ Робертъ Пиль, съ супругою, отправились сегодня по-полудни въ Виндзоръ, куда они приглашены Королевою на три дня. По городу разнесся слухъ о предстоящей будто бы перемѣнѣ министерства, но это не справедливо, потому, что сэръ Робертъ Пиль отправился въ Виндзоръ, какъ выше сказано, по приглашенію.

— Изъ Мексики пишутъ, что тамошнее правитель-ство отвергло мирныя условія предложенныя г-мъ Тристомъ и что непріятельскія дѣйствія начались сно-ва 8-го Сентября. Г-нъ Тристъ отказывался отъ воен-ныхъ издержекъ; и даже за уступку верхней Кали-форніи предлагалъ отъ 15 до 20 милліоновъ долларовъ. (См. Соедин. Штатовъ.)

Ш в е й ц а р я .

Бернъ, 18 Октября.

Сегодня, въ 10 часовъ утра, президентъ союза *Ochsenbein* открылъ засѣданія сейма немногими сло-вами, объявивъ, что время дорого, и что, не тратя его въ рѣчахъ, надобно тотчасъ же приступить къ дѣ-лу. Потомъ, канцлеръ союза подробно доложилъ сей-му о военныхъ приготовленияхъ и другихъ непріязнен-ныхъ дѣйствіяхъ отдѣльной лиги. Посланникъ Цюри-ха предложилъ, не прибѣгая къ насилію, испробовать еще одно мирное средство, издать прокламацію сейма къ населенію кантоновъ отдѣльной лиги и по-слать въ каждый изъ нихъ по два представителя сою-за, для вразумленія, наученія, остерженія. Противъ этого возсталъ, въ главѣ своей партіи, посланникъ Люцерна, старавшійся представить такую мѣру болѣе возмутительною, чѣмъ примирительною, и, по парла-ментскому обычаю, требовавшій, чтобъ предложеніе Цюриха было прежде напечатано и роздано чинамъ Люцернскаго посланника поддерживали престарѣлый депутатъ Ури, котораго рѣчь была очень-воинственна, и, одинъ за другимъ, всѣ посланники отдѣльной лиги. Однакожь, большинство опровергло доводы меньшаго числа голосовъ, доказавъ, что этотъ вопросъ уже давно рѣшенъ и не требуетъ новыхъ разсужденій. Гларусъ, 500 лѣтній членъ союза, съ особеннымъ жаромъ воз-ставалъ противъ незаконности отдѣльной лиги, и, въ качествѣ народа, котораго честь не занята на ни од-ной каплей крови гражданъ, тѣмъ болѣе позиталъ себя въ правѣ дѣйствовать теперь со всею рѣшительностью. Цугъ пытался представить нѣсколько жесткія слова Гларуса пристрастными, но былъ самъ уличенъ, со-стороны Сент-Галлена, въ пристрастіи. За тѣмъ по-сѣдовали рядъ рѣчей *pro* и *contra*, о которыхъ мож-но сказать вообще лишь то, что съ обѣихъ сторонъ

классы выше, podczas kiedy część zepsuta widzi się wy-мówioną i zachęconą nawet w swoich wyboeczeniach. W takim stanie rzeczy, każdy zrozumie, że morderstwo Xięzny de Praslin jest wypadkiem wielkiego znaczenia po-lytecznego i społecznego. Gmin znajduje w nim nowy dowód na poparcie złej opinii, jaką sobie utworzył o szlach-cie, czyni ją odpowiedzialną za zbrodnię pojedynczą, i tę wspólną odpowiedzialność rozciąga nawet do sfery naj-wyższej.“

А н г л и я .

Лондонъ, 25 października.

Ministrowie przyszli nakoniec stanowić handlowemu na pomoc. W dniu bowiem dzisiejszym bank Angielski ogłosił, że wydawać będzie pożyczki na noty i weksle z pro-центомъ по осмъ od sta. To postanowienie banku ogłoszone zostało za wpływem Ministrów.

— Sir Robert Peel wrócił wczoraj wieczorem do Lon-дynu ze swego domu wiejskiego Tamworth; wkrótce po je-го przyjeździe, odwiedził go Kanclerz Izby skarbowej. Obaj znakomici mężowie bawili się rozmową aż do północy. Dzisiaj rano przybył Lord John Russel z Richmond Park, i miał natychmiast długą rozmowę z tymże Kanclerzem, w jego mieszkaniu urzędowem. Sir Robert Peel wyjechał dzisiaj po- południu z małżonką swoją do Windsoru, gdzie od Monarchini na trzy dni zaproszeni zostali. Z tego po-воду, w mieście rozeszła się pogłoska o zmianie gabinetu; rzecz ta jednak ma się wcale inaczej, gdyż Sir Robert Peel udał się tylko jak gość do Windsoru, ażeby nie odmówić zaproszeniu Królowej.

— Donoszą z Meksyku, że rząd pomienionej Rzeczypos-politęj odrzucił warunki pokoju podane przez P. Trist, i że kroki nieprzyjacielskie rozpoczęły się na nowo 8-го września. P. Trist odstępował Meksykanom koszta wojny, a nawet za zrzeczenie się Wyższej Kalifornii ofiarował od 15- tu do 20- tu milionów dollarów. (Ob. STANY ZJEDN.)

С ш в а й ц а р я .

Бернъ, 18 października.

Дзisiaj, о godzinie 10-ėj z rana, Prezes Związku, *Ochsenbein*, otworzył znowu posiedzenie Sejmu krótką mową, oświadczysz w niej, że czas jest drogi, i że nie tracąc go na słowach, należy zaraz do działania przystąpić. Następnie, Kanclerz Związku doniósł ze szczegółami Sej-мови, о wojennych przygotowaniach i innych nieprzyja-циelskich krokach Oddzielnej Ligi (Sonderbund). Poseł Kantonu Zürich wniósł, aby Sejm przed użyciem siły, d-świadczył jeszcze jednego przyjacielskiego środka, to jest, aby wysłał odezwę do ludności Kantonów Oddzielnej Ligi i wysłał do każdego z nich по dwóch Reprezentantów Związku, dla upomnienia, oświecenia i ostrzeżenia. Prze-циwko temu wnioskowi, powstał, на челе swego stronnict-ва, Poseł Lucerny, usiłując dowieść, że środek takowy więcej jest podburzający niż pojednawczy, i żądał, podług zwyczaju parlamentarnego, aby wniosek Kantonu Zürich był naprzód wydrukowany i rozdany członkom. Posła Lucerny poparli: zgrybiały Reprezentant Kantonu Uri, którego mowa tchnęła duchem nader wojowniczym, i wszy-scy z kolei Posłowie Oddzielnej Ligi. Jednakże, większość obaliła dowody mniejszości, dowiodłszy, że ta kwestya daw-но już jest rozwiązana i nie potrzebuje nowych rozpraw. Poseł Kantonu Glarus, od 500 lat należącego do Związku, ze szczególnym ogniem powstawał przeciwko nielegalności Oddzielnej Ligi, i jako reprezentant ludu, który się nigdy ani jedną kroplą krwi wespółobywateli swoich nie zmaczał, sądził, iż temi bardziej lud ten ma prawo działać obecnie z całą sprężystością. Poseł Kantonu Zug usiłował przy-ostre nieco wyrażenia Posła Kantonu Glarus pomówić о stronnosc, ale sam owszem, przez reprezentantów St. Gallen, о тѣж самą rzecz przekonany został. Późem nastą-пиł szereg mów за i przeciw, о których można powiedzieć w ogólności to tylko, że obustronni mowcy usiłowали dla